

tmmob HABER şehir planlama BÜLTENİ mimar ve mühendisleri odası

SAYI:10

15.5.1978

. DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONUNUN DÜZENLEDİĞİ, TMMOB VE DİĞER DEMOKRATİK KİTLE ORGÜTLERİNİN KATILDIĞI, İŞÇİ SINIFININ BİRLİK, DAYANIŞMA VE MÜCADELE GÜNÜ OLAN 1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI GENİŞ BİR KATILIM VE DEVRİMCİ OLGUNLUK İÇERSİNDE BU YIL DA 1 MAYIS ALANINDA COŞKUyla KUTLANDI.

. TMMOB 23. GENEL KURULU 13-14 MAYIS 1978 DE YAPILDI. (Bkz.Sayfa 1)

. MİMARLAR ODASI İLE BİRLİKTE ODTÜ ÖĞRETİM ÜYELERİNE KARŞI DÜZENLENEN SALDIRIYI KINAYAN VE YENİ EMLAK VERGİSİ TASARISINI ELEŞTİREN İKİ AYRI BASIN AÇIKLAMASI YAPILDI. (Bkz.Sayfa 1)

. ŞEHİR VE BÖLGE PLANCILARININ YENİ YAN ODEMELER KARARNAMESİNDE KURUMLARARASI CETVELİN TEKNİK HİZMETLER BÖLÜMÜNDE YER ALMASI SAĞLANDI. (Bkz.Sayfa 1a)

. MİMARLAR ODASINA KAYITLI ŞEHİR PLANCISI LİSANSINA SAHİP ÜYELERİN ŞPMO'NA DEVREDİLMESİ İLE İLGİLİ PROTOKOL TASLAĞI HAZIRLANARAK MO'NA VERİLDİ. KONUyla İLGİLİ ÇALIŞMALAR SÜRDÜRÜLÜYOR.

. ODAMIZ BAĞIMSIZ BİR MEKANA KAVUŞTU.

Şimdiye kadarki çalışmalarını TMMOB'nin bulunduğu binanın 5. katında Fizik Mühendisleri Odası ile ortak mekan içinde sürdüren Odamız, bundan böyle çalışmalarına aynı binanın 2. katında bağımsız bir mekanda devam edecektir.

. VAKIF KURULUŞU İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR SÜRDÜRÜLÜYOR.

22 Nisan 1978 de yapılan Danışma Kurulu ile bu konudaki çalışmalar üyelere aktarıldı... Ergun Unaran ve Doçent Mehmet Çubuk'ta Vakıf Kurucu Üyeleri arasına katıldılar. (Geniş bilgi için, bkz.Sayfa 2)

. ODAMIZIN TAŞRA TEMSİLCİLİKLERİ SEÇİLMELİYE BAŞLANDI.

Bu yıl yapılması kararlaştırılan uygulamaya göre Odamızın taşra temsilcilikleri için Ankara dışındaki illerde çalışan üyelerimizin aralarından temsilci olarak önerdikleri kişilerden Yönetim Kurulu

tarafından atamalar yapılmaya başlandı. Bu konuda İzmir temsilciliğine asil olarak Numan Tuna, yedek olarak Firuz Erkut; Samsun temsilciliğine ise asil olarak Bulent Coşkun, yedek olarak da Erkan Uçkun seçilmişlerdir.

. İLLER BANKASINDA ÇALIŞAN ÜYELERİMİZİN SORUNLARININ TARTIŞILDIĞI BİR TOPLANTI 16 MAYIS 1978 DE YAPILDI. (Bkz.Sayfa 5)

Diğer kamu kuruluşlarında yoğun şekilde bulunan üyelerimiz için de benzer toplantıların yapılması kararlaştırıldı. Bunlardan ilki İmar ve İskan Bakanlığında çalışan üyelerimizle Haziran ayının ilk haftasında gerçekleştirilecek.

. İKİNCİ BOGAZ GEÇİŞİ TARTIŞMALI TOPLANTISI 26-27 NİSAN 1978 DE YAPILDI. (Bkz.Sayfa 4)

. TOPRAK REFORMU KONGRESİ 3-4 MAYIS 1978 DE YAPILDI. (Bkz.Sayfa 6)

. TMMOB TURİZM KOMİSYONU TEMMUZ AYI İÇİNDE ANTALYA FESTIVALİNDE BİR TARTIŞMALI TOPLANTI DÜZENLİYOR. (Bkz.Sayfa 10)

. MİMARLAR ODASI VE TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ TARAFINDAN 25-26 MAYIS 1978 DE TPAO KONFERANS SALONUNDA "SANAYİDE KÜÇÜK ÜRETİM- TOPLUMSAL VE MEKANSAL BOYUTLAR" ADLI BİR TARTIŞMALI TOPLANTI DÜZENLENİYOR.

. 25 MART 1978 DE YAPILAN DANIŞMA KURULUNDA YÜRÜRLÜĞE GİREN "ŞPMMO SERBEST ŞEHİRCİLİK BÜROLARININ TESCİLİ VE İŞ DAĞITIM DÜZENİ YÖNETMELİĞİ" UYARINCA İŞ DAĞITIM DÜZENİNDEN YARARLANMAK İSTEYEN TESCİLLİ BÜROLARIN ODAMIZA BAŞVURMALARI DUYURULUR.

. EHLİYET BELGESİ YÖNETMELİĞİ KOMİSYON ÇALIŞMALARI SÜRDÜRÜLÜYOR. (Bkz.Sayfa 11)

. İNGİLİZ KRALİYET ŞEHİR PLANLAMA ENSTİTÜSÜNÜN DÜZENLEDİĞİ GELENEKSEL YAZ OKULU BU YIL DA TOPLANİYOR. (Bkz.Sayfa 12)

. ODTÜ ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ 1977 MEZUNLARINI VERDİ. ODTÜ'nde uzun süredir Hasan Tan'ın Rektörlüğe getirilmesiyle başlayan bir dizi eğitimi engelleyici olaylar nedeniyle aksayan 1976-77 ders yılı 8 Mayıs 1978 de tamamlandı. Böylece Odamızın kitle tabanını büyük ölçekte oluşturan ODTÜ şehir ve Bölge Planlama Bölümü de ülkemiz ve planlama sorunlarını çözmeye büyük katkılarına güvendiğimiz genç meslektaşlarımızı mezun etti. Arkadaşlarımızı kutlarız.

TMMOB 23. GENEL KURULU YAPILDI

13-14 Mayıs 1978 de DSİ Toplantı salonunda yapılan Genel Kurul Başkan Teoman Öztürk'ün açış konuşması ile başlayarak konuk konuşmaları ve çalışma raporunun görüşülmesi ile sürdü. Görüşmeler sonunda akla- nan geçen dönem Yönetim Kurulu güç ekonomik koşullar altında ve özellikle demokratik kitle örgütleri ortak eylem platformunda ger- çekleştirdiği eylemlerden ötürü takdir topladı. Ancak Yönetim Kurulu TMMOB ye bağlı odaların bütçelerini %85 in üstünde gerçekleştirirken Birliğin bütçesinin gerçekleşme oranınının %50 dolaylarında kaldığını bazı odaların TMMOB yi bir üst örgüt olarak görmek istemediklerini ve para aktarmayarak TMMOB çalışmalarını engellediklerini söyledi. Başkan Öztürk aralarında odamızda yer aldığı az sayıda odadan aldığı borçlarla çalışmalarını sürdürürken Makina Mühendisleri Odasınının 700.000 TL. Ziraat Mühendisleri Odasınının 300.000 TL. gibi büyük sayı- lara ulaşan ödentilerini gerçekleştirmediğini ve bu odalara daha az borçlarla 10 kadar odanın da katıldığını açıkladı.

Odaların borçlarını 2 ay içinde ödemelerinin kararlaştırıldığı Genel Kurulda daha sonra yeni dönem yönetim ve denetleme kurullarının seçimine geçildi . ŞPMMO dan Yusuf Okçuoğlu'nun asil, Kudret Kayı ve Şükrü Atacan'ın da yedek olarak seçildikleri yönetim kurulu şu üyelere oluştu:

Aybars Ungan(Elektrik M.O.) Cabbar Baran(Fizik M.O.) Şevki Bakırcı (Gemi M.O.) Ümit Dalaman(Gemi M.İşl.M.O.) Mustafa Kurukafa(Harita ve Kad.M.O.) Hulusi Gönenli(İç Mimarlar O.) Medet Özbek(İnşaat M.O.) Ersin Önsel(Jeoloji M.O.) Murat Güntekingil(Kimya M.O.) Zeki Doğan (Maden M.O.) Rıza Çebi(Makina M.O.) Melih Törelî(Metalurji M.O.) Ali Aydemir(Meteoroloji M.O.) Teoman Öztürk(Mimarlar O.) Celal Çoban (Orman M.O.) Hüseyin Gürçan(Petrol M.O.) Yusuf Okçuoğlu(ŞehirPlan. M.M.O.) Kemal Yener(Ziraat M.O.)

ŞPMMO ve MİMARLAR ODASININ BASIN AÇIKLAMALARI

ŞPMMO ve M.O' geçtiğimiz ay içinde iki basın açıklaması yaptı. Bunlardan ilkinde ODTÜ öğretim görevlilerinden Mimarlık Fakültesi Dekanı Cevat Erden, Rektör Yrd. Mustafa Fultar ve Bilgi Dener'in evlerine bombalı saldırılar kınandı.

İkinci ortak açıklama ise, Hükümetçe Meclislere gönderilen "Taşınmaz Mal Kiraları Kanun Tasarısı" nın bir eleştirisi anlamında idi. Tasarıda, arsa ve üzerindeki yapının toplam maliyetinin 1/20 sinin yıllık kira değerini oluşturması öneriliyordu. Lasın açıklamamızda; bu uygulamanın büyük kentlerimizde inşaat ve arsa değerlerinin enflasyon hızının üstünde artış göstereceği; konut üretiminin azalacağı; konutların yıkılıp yeniden yapılmalarının artacağı; ve giderek sağlıklı kentleşmenin hızlanacağı tezleri savunuldu.

(Not: ŞPMMO 24.2.1978 de de İnşaat M.O., Jeoloji M.O. ve M.C ile ortaklaşa bir basın açıklaması yaparak, İzmir'in Yeşildere heyelan bölgesi hakkında bilgi vererek, alınması gereken önlemleri belirtmişti.)

ŞEHİR VE BÖLGE PLANCILARI YENİ YAN ÖDEMELER KARARNAMESİNDE KURUMLAR ARASI CETVELİN TEKNİK HİZMETLER BÖLÜMÜNDE YER ALIYOR

ŞPMMO ve Maliye Bakanlığı üst yetkilileri ile yapılan yan ödemelerle ilgiligörüşmeler sonuçlanmıştır. ŞPMMO' nun dilekçesinde yer alan istekleri doğrultusunda, şehir ve bölge plancıları 1978 yılı için Maliye Bakanlığınca hazırlanan yan ödemelerle ilgili kararname önerisinde kurumlararası cetvelin teknik hizmetler bölümünde yer almakta ve bu bölümde yer alan mimar ve mühendislerle aynı düzeyde işgüçlüğü ve temininde güçlük zamlarından yararlanmaktadırlar.

VAKIF KURULUŞU İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

ŞPMMO Yönetim Kurulunun, kurulacak olan "Belediyeler Planlama Hizmetleri Vakfı" ile ilişkin sorunları tartışmak ve oda üyelerinin görüşlerini almak için düzenlediği Danışma Kurulu toplantısı 22 Nisan 1978 günü yapıldı.

Üyelerce yapılan eleştiriler genellikle, Vakıf ile belediyeler arasında bazı çelişkilerin çıkacağı ve bu durumda oda tüzel kişiliğini zedeliyecek ödümlerin verilmemesine dikkat etme konularında odaklaştı. Ancak, odanın, etkinliğini arttıracak, planlama eylemlerine doğrudan katılımı sağlayacak ve odaya hakim olan toplumcu dünya görüşünü somut olarak uygulama alanına geçirecek araçlara gereksinme duyduğu genel görüşü toplantıya hakim oldu.

Genelde Vakfı benimseyen üyeler daha sonra bazı ayrıntılarda açıklık getirilmesini istediler. Özellikle Vakfın amaçları konusunda sürdürülen tartışmalar çok belirgin bir noktada birleşmedi. Bunun üzerine Yönetim Kurulunun Danışma Kurulunda yapılan tartışmaları ve üyelerin daha sonra yazılı olarak gönderebilecekleri görüşleri değerlendirerek Vakıf girişimini somutlandırması benimsendi.

Oda Yönetim Kurulu bu durumu değerlendirerek, aşağıda sunulduğu biçimde Vakıf yönetmenliği'nin 4. ve 5. maddelerini yeniden düzenlemiştir. Ayrıca 25 Mayıs 1978 tarihine kadar Danışma Kuruluna katılmayan ya da katılmayan üyelerimizin göndereceği yazılı görüşler de değerlendirilecektir. Bu görüşler ışığında herhangi bir değişiklik yapmak söz konusu olmazsa Haziran ayı içinde Vakfın kurulması girişimleri başlatılacaktır. Herhangi bir değişiklik yapma durumunda üyeler ayrıca bilgilendirilecektir.

Vakfın kurucu üyeleri konusunda da bir değişiklik yapılarak kurucu üyelerin sayısındaki sınırlama kaldırılmıştır. Vakıf girişiminin gerekliliğine ve yararına inanmış, dünya görüşü odamızinkine paralel kendi eylemi alanlarında saygınlık kazanmış farklı mesleklerden gelen kişilerin yanı sıra; bu girişimde katkısı ile yer almak isteyen ve kurucu üyelerin dinamik kesimini oluşturacak her üyemizi kurucu üye olabilmesi benimsenmiştir.

Kurucu üyelerin, Vakfın oluşumu ve ilk çalışmalarını gerçekleştirebilmesi amacı ile sermayesine katılım payı olarak 500.- TL'si ödemeleri gerekmektedir. Kurucu üye olmak isteyen oda üyelerimizin bu

isteklerini 5 Haziran 1978 gününe kadar Yönetim Kuruluna belirtmeleri ve aynı tarihe kadar gereken ödemeyi gerçekleştirmeleri duyurulur.

EK :

Vakıf Yönetmeliğinde değiştirilen iki maddenin yeni içerikleri şöyledir:

Vakfın Amacı:

Madde 4. Vakfın amaçları şunlardır.

- a) Belediyelerin planlama ve imar sorunlarını çözümlemede katkıda ve yardımda bulunmak;
- b) Planlama ve imar konularında ülkemizdeki ve dünyadaki deneyimleri yerel yönetimlere ve ilgili kamu kuruluşlarına aktarmak, bu konudaki sorunların nasıl çözümlenebileceğinin kuramsal ve uygulamalı araştırmalarını yapmak bunların sonuçlarını yerel yönetimlere, ilgili kişilere, kurumlara ve kamu oyuna duyurmak;
- c) Kent plancılığı uğraş dalının dengeli ve düzenli kentleşmede özellikle yerel yönetimler için önem ve gerekliliğini belirtici çalışmalar yapmak.

Vakfın yapacağı işler:

Madde 5. Vakfın amaçlarını gerçekleştirmek için

- a) Belediyelerin planlama ve imar sorunlarına ilişkin bütün konularda (imar planı yaptırmada, değişiklik önerilerinin ve 4 yıllık imar programlarının hazırlanmasında, uygulamada vb.) gelecek talep üzerine yardımcı olmaya çalışır. Bu işleri yapacak elemanlar görevlendirir. Gereğinde görevlendirilen elemanları mahallinde çalıştırır ya da Belediyeler adına planlama ve imar konularındaki işlerin takibinde çalıştırır;
- b) Kuramsal ve uygulamalı araştırma ve çalışmalar yaptırır, gerektiğinde bilgi ve deneyimlerinden yararlanmak üzere bilim adamlarından veya uzmanlardan oluşacak komisyonlar kurar, toplantılar, seminerler kongreler, konferanslar düzenler ve bu nitelikteki çalışmalara katılır; yerli ve yabancı kuruluşlarla çalışma alanına giren konularda

işbirliği yapar;

- c) Çalışma alanına giren konularda yayın yapar ve yapılacak yayınları destekler; eğitim programları düzenler;
- d) Kitaplıklar ve arşiv kurar, bu tesislerden Belediyelerin ve kanunun yararlanmasını sağlar.

İKİNCİ BOĞAZ GEÇİŞİ TARTIŞMALI TOPLANTISI YAPILDI

Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi'nin isteği üzerine Kamu oyuna açık olarak düzenlenen toplantı 26-27 Nisan tarihleri arasında Karayolları Genel Müdürlüğü salonunda yapıldı. TMMOB, konuya ilişkin görüşlerini dört ayrı bildiri ile sundu. ŞPMMO gerek bildirilerin hazırlanmasında gerekse konuyla ilgili olarak kurulan komisyon çalışmalarının derlenmesinde aktif rol oynadı. Çok sayıda izleyici önünde sunulan bildirimlerde TMMOB'nin savunduğu görüşler özetle şu noktalarda odaklaştı:

. Ülkesel ölçekte büyük bir yatırım olarak bölgeler arası dengesizlikleri artırıcı ve yaygın kentleşme ilkelerine ters düşen etkiler yaratacak olan geçiş, İstanbul metropoliten alanı içinde kentsel maliyetleri artıracaktır.

. I. köprünün yapımıyla kanıtlandığı gibi, dışa bağımlılığı yüksek düzeye çıkaracak olan II. köprü, özel oto kullanımını özendirecek ve ülkemiz için olumsuzluğu açık seçik kanıtlanmış olan ve 30 yıldır uygulana gelen karayolları politikasını destekliyecektir. Böylece daha fazla sayıda köprü yapımıyla sonuçlanacağı meslek odalarımızca 10 yıl önce belirtilmiş olan bir anlayış sürdürülmüş olacak ve "köprüler tuzağı"ndan çıkmak daha da güçleşecektir.

. Köprü yapılırsa kent istenmeyen bir yönde (kuzeye) gelişmeye zorlanacak, yüksek düzeyde arsa spekülasyonu sağlanmış olacak buna karşılık İstanbul'un çözüm bekleyen diğer sorunları bir tarafa ulaşım sorununa bile olumlu yönde bir yaklaşım olmayacaktır. Arazi kullanma yapısının desantralize edilmesi gerekirken, kentin tek merkezli yapısı güçlendirilmiş olacaktır.

. Yalnızca arsa spekülatörleri ve otomotiv endüstrisinin çıkarlarına hizmet eden ve özel oto kullanıcılarına geçici zamansal kolaylık getiren bu yapının, onun yüksek bedelini ödeyen emekçi

kitlelere getirdiği hiç bir olumlu katkı yoktur.

. Ulaşım istemindeki artışı bahane ederek büyük alt yapı yatırımlarını ngren planlama anlayışı terkedilmelidir. Kısıtlı kaynaklar, isteminde planlanmayı ngren bir anlayışla halk çıkarları doğrutusunda kullanılmalıdır. Boğaz geçişi istemleri olası ölçüde geliştirilmemeli ve kentsel maliyetleri dşrcek; doğal, kültürel değerleri koruyacak arazi kullanma politikalarıyla uyum sağlanmalıdır. Bu arada varolan ulaşım olanakları toplu taşın ilkelerini sağlayabilecek bir biçimde değerlendirilmelidir.

Toplantıda sunulan tebliğlerin tam metni ve yapılan tartışmalar Karayolları Genel Md.lğnce yakın bir tarihte bastırılacaktır.

İLLER BANKASINDA GÖREVLİ ÜYELERİMİZ İLE TOPLANTI YAPILDI

10 Mayıs 1978 günü yönetim kurulu İller Bankası Genel Müdürlüğü, İmar Planlama Dairesinde görevli üyelerimiz ile toplandı.

Toplantıda İller Bankası, İmar Planlama Dairesinin alışma düzeni ve programı, istihdam politikası, yarı kamu kuruluşlarının plan ykmlenmeleri, kent planlama yarışmaları konusu, İmar plan yapacaklarda aranan ehliyete ait ynetimlik alışmaları, Bakanın kamu kuruluşlarında daha etken olabilmesinin yolları tartışıldı.

İller Bankasında görevli üyelerimizin tartışılan konularda ayrıntılı belge, görüş ve önerilerini oluşturmak üzere bir komisyon kurmaları ve 5 Haziran tarihine kadar çalışmalarını bir rapor halinde yönetim kuruluna aktarmaları, yönetim kurulunun bu rapor çerçevesinde girişimlerde bulunması kararı alındı.

TOPRAK REFORMU KONGRESİ YAPILDI.

TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odasının düzenlediği Toprak Reformu Kongresi 3-4 Mayıs 1978 tarihlerinde Ankara'da yapıldı.

Kongre Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Başkanı Celal Beşiktepe'nin konuşmasıyla açıldı. Beşiktepe toprak dağılımındaki adaletsizliğe dikkatleri çekerek, her 5 köylü ailesinin 1'inin toprağı olmadığını 3'ünün ise yetersiz büyüklükte toprağına sahip olduğunu söyledi. Bir siyasi partinin başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesinin Toprak Reformu Yasasını iptal ettiğini ve bu işlemin 10 Mayıs 1978 günü başlayacağını böylelikle bu alanda büyük bir boşluk olacağını belirten Beşiktepe, bu durumun sorunu güncelleştirdiğini ifade etti.

Daha sonra konuklar söz alarak konuyla ilişkin görüşlerini belirttiler.

Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanı Ali Topuz hükümetin toprak dağılımındaki adaletsizliğin bilincinde olduğunu ve daha işler bir yasanın en kısa zamanda çıkartılması gereğinin hükümetçe benimsendiğini belirtti. Topuz daha sonra yine Anayasa Mahkemesince iptal edilen, Anayasanın Kamulaştırmayla ilgili 38. maddesinin toprak reformunu güçleştiren bir unsur olduğu görüşünü savundu.

Devlet Bakanı Ahmet Şener ise köylünün üreticileştirilmesi gerekliliğini ortaya koyarak özellikle teknisyenlerin köye ve köylüye inerek çalışmalarını istedi.

Daha sonra söz alan Türkiye Emekçi Partisi Genel Başkanı Mihri Belli, tarım reformunun üretimi arttırmak, fakat toprak reformunun köylüyü özgürleştirmek fikirlerinden kaynaklandıklarını bundan ötürü iki kavramın karıştırılmaması gerektiğini belirtti. Belli daha sonra; " tarihsel perspektifte bakınca eski reformları burjuva demokratik devrimlerinin gerçekleştirdiği görebiliyoruz, ancak artık bir reform burjuva sınıfının solundaki güçler ve işçi sınıfının desteğiyle yapılabilir. Feodal mütegalibenin çıkarları çığnanecektir. 1971 sonrası hükümetlerinin savunusundan -kimsenin toprağı alınmayacaktır- tezi yanlıştır "dedi. Belli son olarak Hindistan örneğini vererek, toprak reformunun yozlaşması halinde karşı devrimci bir nitelik kazanacağını belirtti.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi adına konuşan Veli Gürcan ise, sosyalistlerin mülkiyet üzerindeki burjuva demagojisine göğüs germelerinin gerektiğini belirtti.

Türkiye İşçi Köylü Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek toprak reformunu ancak köylü yığınlarının gerçekleştirebileceğini savunarak köylü yığınlarının uyandırılmasını istedi. Perinçek kongreye 10 maddelik bir Toprak Devrimi Programı sundu. Bu programa göre; toprak ağalarının ve çiflik beylerinin topraklarına ve tüm üretim araçlarına karşılıksız el konacak, bunların bir kısmı köylülere esit olarak dağıtılacak, bir kısmından ise Köylü Komitelerinin yönetimi ve gözetimi altında bütün köylü ortaklaşa yararlanacak. Hazine topraklarının tümü de aynı işleme tabi tutulacak. Köylülerin tüm borçları iptal edilecek, ipotekler kaldırılacak, senetler imha edilecek. Tarım işçilerine tüm sosyal güvenlik hakları ve sendikal özgürlük tanınacak. Karşı-devrimci eyleme katılmayan zengin köylülere de eşit pay verilecek. Bu programı seçimle gelecek köylü Komiteleri yürütecek. Ormanlar, göller, sular ve meralar halkın ortak malı haline getirilecek. İhtiyar, hasta, sakat köylülerin, dul ve yetimlerin geçimleri ve bakımları sağlanacak.

Daha sonra söz alan Tüm İktisatçılar Birliği Başkanı Tanju Akad, emperyalizm ve yerli tekelci burjuvazinin tarım alanında, a) pazarın derinleştirilmesi, b) çarpık sanayileşmenin genişlemesi, c) köylünün devrimcileştirilmemesi için mücadele verdiğini belirtti. Akad daha sonra; "Eunları gerçekleştirmek için çarpık kooperatifleşme ve çarpık toprak reformları savunulmaktadır. Bir toprak reformu ancak halk devrimi sonucu olur, bunun dışındakiler yeni sömürü sistemleri oluşturacaktır. Halk devriminin gerçekleştirmedığı bir toprak reformu yalnızca, tekelci burjuvazinin toprak ağalarına vuracağı bir darbeden ileri gidemez." dedi.

Türkiye Ziraatçılar Birliği adına konuşan Hikmet Koçak ise şunları söyledi; "Emperyalizm çağında, burjuvanın demokratik bir devrimi gerçekleştirmesi düşünülemez. Toprak meselesinin çözümü, proleteryanın ve müttefiklerinin gerçekleştireceği demokratik bir halk

devrini ile mümkün olabilecektir. Mevcut durumda ise devrimcilerin görevi, demokratik girişimleri desteklemek, emperyalizm ve yerli ortaklarının gerici uygulamalarını teşhis etmek ve bu arada reformlar için mücadeleyi başlı başına bir amaç olarak görenleri uyarmaktır."

Son konuk konuşmacı, Toprak ve Tarım Reformu eski müsteşarı Saim Kener, yürürlükten kalkacak olan yasanın reformu savunmayanların yasası olduğunu; ancak aydınların reform modelinde anlaşmış olmadığını; tarım reformunu toprak reformuna eklemenin toprak reformunu saptırmak olacağını dile getirdi.

2. oturumda bildiriciler görüşlerini açıkladılar. DPT Müsteşarı İcen Börtüçene, toprak reformunun çoğu kimselerce önemsiz olduğu ileri sürülen politik içeriği ve bunun ağırlığı üzerinde yoğunlaştırdığı bildirisinde; en genelde iki temel amaca hizmet eden toprak reformu olabileceğini, bunların a) toplumdaki kapitalist gelişmeyi hızlandırmak ve kapitalist üretimi rasyonalize etmek için köstekleyici faktörleri ortadan kaldırmaya yönelik, b) toplumun emekçi sınıflarının daha yüksek yaşam düzeylerine ulaşmasını ve daha adil bir gelir dağılımını amaçlıyabileceğini belirterek, bugün Türkiye'de bunlardan birincisinin geçerli olduğunu, halbuki ikincisinin amaçlanmasının gerektiği tezini savundu.

İkinci bildirici, KTÜ öğretim üyesi Haldun Özen, Kadastro çalışmalarının olmamasının toprak reformunu geciktirmemesi gerektiğini savunarak, "Tapu ve Kadastro Gn. Md., Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı ve Köy işleri ve Kooperatifler Bakanlığının ilgili örgütlerinin aynı örgüt yapısında birleştirilmesini istedi.

İlk günün son konuşmacısı O. İzzet Kök, tarihsel bir bakışla Osmanlı İmparatorluğu "miri toprak düzeni"ni, Atatürk'ün toprak reformuna ilişkin görüşlerini, 1950 öncesi reform çalışmalarını ve Demokrat Parti devrini inceledi. Kök 1961 Anayasasının Toprak reformu için yeterli olmadığını, yine de " mülkiyet kamu yararı dışında kullanılamaz", "devlet toprağın verimliliğini arttırıcı önlemler almakla ve çiftçiyi toprak sahibi yapmakla yükümlüdür" gibi ilkelerin içerildiğine dikkati çekti. Kök son olarak, toprak reformunun demokratik bir devrimin sonucu olacağını ve mülkiyet ilişkilerini ele alırsa anlam taşıyacağını belirtti.

İkinci gün bildiriciler, Toprak reformu Pilot Bölge uygulamaları

yapılan Urfa ili ile ilgili bildirimler verdiler. Bildirici Tevfik Çavdar, DPT bulgularına göre Urfa'nın gelişmişlik bakımından 67 ilden eğitimde 66., mali ve ticari eylemlerde 54., sosyoekonomik alanda 53., haberleşme ve ulaşımda 50.gelirken tarımda 5. sırada yer aldığını belirterek söze başladı. Gayri safi milli hasılda Urfa ilinde tarım payının %71 oluşunun çağ dışı bir durum olduğunu söyleyen Çavdar asıl çağ dışılığın toprak dağılımında görüldüğünü, örneğin işletmelerin %4 ünün toprağın %43 üne sahip olduğunu söyledi. Çavdar, 1613 haneden toplam 1.616.000 dönüm toprağın 430 milyon TL karşılığında kamulaştırılarak bunun 230.000 dönümünün 1218 taneye dağıtıldığını belirtti. Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığını eleştiren Çavdar bu örgütün küçük sorunları abartarak toprak dağıtımını engellediğini söyledi. Toprak isteyen aile sayısının 75700 olduğunu söyleyen Çavdar bu sayının %70i nin hak sahibi olduğunu, ancak toprak dağıtılırken kullanılan ölçütlerin (toprağı olmama ölçütü dışında) bedeni ve fikri yeteneklerinin çiftçilik yapmaya elverişli olması gibi keyfi;

Türkçe okur yazar olmak gibi anti demokratik; ve 6 ay tarıma ilişkin eğitim görmek gibi gerçek dışı olduğunu belirtti. Çavdar son olarak mevcut yasa yürürlükten kalkınca kamulaştırılmış olan toprakların eski sahiplerince işgal edileceğini savundu.

CHP Milletvekili Ali Nejat Ölçen ise, iyi bir dağılımla aile başına 82 dönüm toprağın düşeceğini, bunun ise bir aileyi doyurmaya yetmeyeceğini; bunun için işgücü rezervini toprak üzerinde tutmaya çalışmanın tutuculuk olacağını, sanayileşmenin hızlanmasıyla kırsal alan sorunlarının çözümleneceğini savunarak, "mülkiyet yeter şarttır ama gerek şart değildir, gerek şart sanayileşmedir." dedi. Daha sonra Urfadan bir film röportaj sunan Ölçen toprak dağıtılırken gerçekleştirilen politik baskıları sergiledi.

DPT Müşaviri Necati Mutlu toprak reformuna uygun kooperatif modelleri üzerinde tartıştıktan sonra Doç. Ziya Özel ve Başbakanlık Müşaviri Behçet Sinkil, halkın kendini yönettiği bir ortamda toprağı kimin işleyeceğini devletin saptamasının anlamlı olacağını belirterek, aşamalı bir dağıtım modelinin uygulanmasını ve öz yönetim sistemi ile çalışan bir Tarım Toprakları Ofisinin oluşturulmasını istediler.

Kongreye son bildiriği yayıncı Muzaffer Erdost sundu. Erdost çok kapsamlı bir tarihsel bakış açısı ile toprak mülkiyeti ve rant sorunlarına yaklaşarak şunları söyledi; "Sosyalist bir devrimin sonucu olmayan bir toprak reformu ancak köylünün devrimci potansiyelini zayıflatıcı bir unsurdur. Toprak reformu köylünün az toprağı olduğu açısından değil büyük toprak sahiplerinin sürdürdüğü feodal sömürünün tasfiye edilmesi bakımından önemlidir"... "Toprak köylüye bedelsiz olarak verilmezse köylü, toprağın eski sahibine onu ipotek ederek aynı durumu yaratacaktır". "Demokrat Parti devrinde 180.000 dönüm toprak dağıtılmıştı. Bunun %97si devlet %2,5 u vakıf %0.5i özel mülkiyetteki topraklardı. Yani köylü büyük toprak sahiplerinin topraklarını yaygınlaştırması için bir köprü olarak kullanılmıştı"... "Günümüzde toprak toplulaştırması artmakta, büyük toprakların tüm topraklara oranı artmakta ve özellikle doğuda feodalizm ilerlemektedir. 1963 te tüm topraklara oranı %25 olan 1-50 dönüm arası topraklar için bu oran günümüzde %20 ye düşerken bu oran 500 dönümden büyük toprakların toplamı için aynı tarihlerde %10 dan % 15 e çıkmıştır." Erdost sonuç olarak şu somut önerilerde bulundu:

Toprak reformu demokratik amaçlı olmalıdır (büyük toprakların tasfiyesi gerçekleştirmelidir.) Toprak parasız dağıtılmalıdır. Üretim araçları için faizsiz yardım sağlanmalıdır. Kamulaştırma bedeli en alt düzeyde tutulmalıdır. 10 Mayıs 1978 de yürürlükten kalkan Toprak Reformu yasasının düşürdüğü "çiftçiyi Topraklandırma Yasası" yeniden yürürlüğe girmelidir.

TMMOB TURİZM KOMİSYONU ANTALYA FESTİVALİNDE BİR TARTIŞMALI TOPLANTI DÜZENLİYOR

TMMOB bünyesinde odamızca yürütülen ve ilgili odaların katıldığı Turizm Komisyonu Antalya Festivalinde yer alacak tartışmalı toplantı için hazırlıklarını sürdürüyor.

Turizm olgusunun ülkemiz sosyo-ekonomik yapısındaki yerinin tartışılıp, geçmişte ve bugün uygulanan yanlış politikaların eleştirileceği toplantıda Antalya kenti ve yöresinden somut örneklerin sergilenmesi düşünülüyor.

EHLİYET BELGESİ YÖNETMELİĞİ KOMİSYON ÇALIŞMALARI SÜRDÜRÜLÜYOR

25 Mart 1978 tarihinde toplanan Danışma Kurulunun aldığı kararla kurulan Ehliyet Belgesi Yönetmeliği Komisyonu, çalışmalarının ilk aşamasında konuyu genel düzeyde tartıştı. Tartışmalar sırasında taslak yönetmeliğin soruna parçacı çözümler getirdiği bu nedenle bilimsel değerlendirmelere dayandırılmadığı görüşü ortaya çıktı. Ancak kısa zamanda uygulanabilir nitelikte olmasının bir avantaj olduğu, uzun dönemde konuya ilişkin bilimsel çalışmaların sürdürülmesiyle köklü çözümlere gidilebileceği görüşüne varıldı.

Komisyon, genel düzeyde yaptığı tesbitlerden sonra, kısa sürede sonuca gidici ve taslak yönetmeliği esas alan çalışmalarına başladı. Taslak yönetmeliğin yeniden irdelenmesinde aşağıdaki hususların gözetilmesi benimsendi:

- 1) Yönetmeliğin yayınlanmasından sonra şehir ve bölge plancıları dışındaki meslek sahiplerinin (mimar, mühendis) ehliyet belgesi almamaları,
- 2) Şehir plancılarının daha kolay grup atlamalarının sağlanması,
- 3) Mimarların üst gruplarda kurduğu tekelci yapıyı + imar planı yapımındaki etkinliklerini kırmak,
- 4) ŞPMMO'nun imar planı yapımında ve iş dağıtımında etkinliğini sağlamak,

Taslak yönetmeliğin yukarıdaki dört husustan ilk ikisini sağladığı ancak 3. ve 4. hususlardaki eksikliği ortaya çıktı. Komisyonun 3. hususla ilgili olarak yaptığı ilk tesbitte, taslak yönetmeliğin, üst gruplardaki mimarların tekelci yapısını kurmakla beraber, grup atlamada mimar plancılara şehir plancılarından daha fazla olanaklar sağladığı ortaya çıktı.

Komisyon yukarıdaki çalışmalarının sonucunda bir rapor hazırlayarak taslak yönetmeliğin yeniden irdelenmesi için özetle şu çözüm önerilerini Oda Yönetim Kuruluna ilettiler:

Alternatif 1. Şehir plancıları için grup-belge sistemi kaldırılınsın. Şehir plancıları her gruptan iş almak üzere ehliyet belgesi alsın.

Alternatif 2. Şehir plancıları için grup atlama sistemi (taslak yönetmelik uygulanarak) getirilsin, şehir plancıları dışındaki imar plancılarının (mimarlar) grupları dondurulsun veya şehir plan-

cıları için diğer imar planlarından daha hızlı grup atlama sistemi getirilsin.

Bu iki alternatif öneriyle birlikte taslak yönetmelikte şu noktaların da gözetilmesi önerildi:

- üst gruplarda şehir planları istihdamının zorunlu kılınması,
- mimarlara mühtesap hakları dışında- yeni belge verilmemesi,
- taslakta 1.02 maddesine parselasyon, revizyon ve ek planların ilavesi,
- grup tesbiti, planlama yöntemi v.b. konularda ŞPMMO'nun etkinliğinin yerleştirilmesi,

Yönetim Kurulu, Komisyon tarafından iletilen bu önerileri değerlendirerek taslak yönetmelikte önerilerle ilgili maddelerin yeniden düzenlenmesine karar vermiş ve bu görevi tekrar Yönetmelik Komisyonuna iletmiştir.

Komisyon, yukarıda belirtilen öneriler doğrultusunda taslak yönetmeliğin maddeleriyle ilgili çalışmalarını önümüzdeki günlerde tamamlamak üzeredir. Taslak yönetmeliğin kesin şeklini almasından sonra ilgili kuruluşlarla hemen temasa geçilecektir.

İNGİLTERE'DE YAZ OKULU

İngiliz Kraliyet Şehir Planlama Enstitüsü, Kent ve Kırsal Planlaması 1978 Yaz okulu Eylül ayı içinde St. Andrews Üniversitesinde toplanıyor.

1-13 Eylül tarihleri arasında, değişik üç grup halinde toplanacak olan Yaz Okuluna katılım ücreti 40-82 İngiliz Sterlini arasında değişmektedir.

En son başvurma tarihi 9 Haziran 1978 cuma olarak belirtilen Yaz okulu için fazla bilgi "town and Country Planning Summer School, 26 Portland Place, London W1N 4BE" adresinden elde edilebilir.